

„Edinost“ izhaja vsako drugo in četrto sabota vsakega meseca in velja za Trst vse leto gl. 2 kr.— zunaj Trstu po pošti vse leto . 2 . 40 „ „ „ „ polu leta . 1 . 20 „ „ „ „ četrt . — . 70 Za oznanila, kakor tudi za „poslanice“ se plačuje za navadne trislopnne vrste:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 krat
6 „ „ „ 3 krat
Za večje črke po prostoru.

EDINOST

Posamezne številke se dobivajo po 7 kr. v tabakarnah v Trstu pri pošti, pod obokom tik Kalistrove hiše, na Belvederu pri g. Bertolinu, V okolici: Na Opčinah v loteriji, na Proseku pri g. Gorjupu, v Barokli pri g. Ani Takan in v Bazovici pri Ani Tuš, v Skednji pri Fr. Saucin M. Magdaleni zg. J. Ježu. Naročnina in vsa pisma naj se pošiljajo uredništvu v Trstu.

Glasilo slovenskega političnega društva tržaške okolice.

„V edinosti je moč“.

Državni mrtvoud.

Hude bolečine povzročuje trganje po udih; dotične osebe o tem mnogo pripovedujejo in zdravniki so spisali že mnogo knjig o tem, kako se mora ta bolezen zdraviti. Kako hude bolečine pa dela mrtvoud, kateri je pohabil polu života, to nam kažejo skušnje in zdravniška poročila; v čudno žalostnem nasprotju sta si zdrava in bolna stran, pohabljen je vse življenje, katero se ne more imenovati življenje, ampak života-renje v zvezi z mukami in nevoljo.

Avstrijska država je bila zdravo telo, vsi udje so delavali složno, v redu in ob času. Život Avstrije je bil vtrjen, ni nevihte, niti potresi in krvave vojne niso mogle škodovati trdobi in stališču, na katerem je stala mogočno.

Časi so se naglo i močno spremenili, zajelo se v zdrave kosti prusko trganje, rabila so se razna mazila, zdravnikov je prišlo z vseh vetrov, nazadnje je manjkalo še Beusta iz Sasonskega, kateri je kakor doktor pačuh res umel po znani metodi alla Dr. Eisenbart zdraviti, to da — le v prid svojemu žepu. Iz nepremožnega, jako lahkega v Avstrijo prešedšega doktorčka se je pobobil, ko bučelni panj na imenu in imetji. Sasonsko mazilo, tako je takrat vpilo vse na Dunaji, pomore na noge Avstriji potrtej v pruskej vojni leta 1866, in res je mazal i mazal toliko časa, da je mrtvoud zadel trdno Avstrijo in je pohabil z osodopolnim dualizmom, kateri od dne do dne bolj preseda, leto na leto huje vjeda v živo meso, kar je zdravega. Uboga Avstrija! po ene strani je vsa suba, onemogla, po drugej vsa zvezana in obvezana, polna ran, iz katerih teče, ne le 80 milijonov dolga, temuč tudi velikanski primanjkljaj, od leta do leta večji.

Državni život v dveh oblikah s pripomočjo ptujega doktorja, kateri je za dobro dijeto, milijon gld. pokvaril državo, da zdaj včenjaki z glavami majó, ker ne vedo pomoči, hira od leta do leta, od dne do dne, ter bode hiral, da popolnem onemore i pade v ostre kremplje lačnim sosedom, ako se kmalu ne reši bolezn, katero imenujemo dualizem. Državni mrtvoud še ni dospel do vrhunca, vedno se bode še hujšal, oholi Madžari bodo še dalje pritiskali in molzli, uboga Cislajtaniya pa bode plačevala krvave

žule in velike odstotke, ubogim kmetom bo boben po gosto pel, davkov ne bode mogel opravljati, Madžari pa bodo nastiljali se svojimi bankovci in se v Pest smijali, da se jih na Dunaj bolj boje, nego si sami mislijo. Državni mrtvoud se bode vedno bolj širil, v dunajskem državnem zboru se bode vse privoljevalo, saj naši ustanovci ne znajo več pota, vse je zbegano, vse slepo, glupo. Na jugu trka kladivo z močnimi udarci na avstrijska vrata. Vse je usuplo, vse se giblje, pa brez dobrega sveta, brez trdne volje, brez umnega dela gre vse rákovo pot.

Državni život postaja od leta do leta slabši, prusko in turkoljubno trganje po obeh delih života povzročuje nevarno bolezen, ktera se s tem odpravlja, da se brani vsacega dobička, kedor se pa dobička brani, ta nema nič, ta ostane siromak, in kar ima, poberó mu drugi.

Državni mrtvoud, kterega se je Madžar veselil, da si ustanovi ščasoma lastno oblo, lastno armado, da si bode sam golaš huhal in papriko pripravljaj, katero mu je doslej Švab, tudi njemu nij koristil. Madžarska polovica je zlezla v dolg, na posodo jej ne da živ človek več, rad bi sosedu Hrvatú prihranjeni deželni denar porabil za svoje Honvede. Pograbil je velike svote slovaške Matice, željno roko steguje po srbskem cerkvenem zakladu, to da udarec, kateri je namenjen Madžarskej, ne izostane, kajti, modri ljudje pravijo: Za Turčijo pride poguba na Madžarsko. Kateri Benst vravna vse to, kar je prvi lahkomišljeno pokvaril, kedo ozdravi Avstrijo, zadeto od mrtvouda, pohabljen in oslabeledo? gotovo nemški zdravniki ne, še manj madžarski, katerih nij. Slovan je oni zdravnik, kateri z radelkalmi zdravili vravna Avstrijo, da bode zopet prava mati svojim narodom in zaščit državljanom.

Dokler nema truplo ene podobe, dokler je polovica od polovice različno omejena, dokler vsa oprava ne pristuje ter se ne zлага; dotle ne bode Avstrija mogočna, celokupnost bode vedno rahla in vsak majhen sovražni veter utegne predrugáčiti lego.

Državni mrtvoud mrgoli, ko mrzlica po hrbtu našim kolovodjeni po glavi, zdi se jim, da so začarani, nazaj si ne upajo več, naprej ne kaže, ostati tako nij mogoče, kaj je storiti? zdaj je dober svet drag, zdaj

bi lahko zaklical kdo, kedor je Bog Adama: Beust! kje si? ali to se ne zgodi več, pri nas je drugo v modi, tepe se sedlo ne konj, ker je krenol napačno, morda sedaj pride ter poravna krivdo? Ko navaden človek je stopil Beust na avstrijska tla, v Sasoniji je pustil za sabo slab spomin, kterega se Sasonci nikoli več ne znebó. V Avstriji si je pridobil visoko i mastno službo i grofovsko ime i grb, a Avstrija je zarad njega obubožala i zabredla v globoko blato. Ali ni v Avstriji domačinov, ki bi bili takim poslom sposobni? vprašuje ptujec hladnokrvno. Je li Avstrija uboga talentov, strmi sosed, ko prebira dela pesnikov in pisateljev, politikov in junakov, kateri služijo v izgled drugim državam? O ne, vsega je obilo, ali domače se zavrača in rabi ptuje; tako Avstrija zgubljava upliv vedno bolj, zapuščena pričakuje osode, katero so jej usodili ptujci.

To je mrtvoud Avstrije, kterega morda odpravi le poseben dogodek, kateri po osodi in naravi vravna vse, kar ne premorejo vse madžarske in turkoljubne umetnosti.

Teško je bolnemu životu prestajati nevarne operacije, teško zgubiti preljubljenе ude, ali da je truplo zdravo, dati je treba roko in nogo.

Državni mrtvoud je morebiti le časni, čakajmo! ko se dualizem ugonobi sam in odpade za zmirom gospodstvo neke previligrane stranke; takrat odpade mrtvoud, takrat se začne v Avstriji novo življenje, zdrava doba in srčni časi. Ko se na Balkanu izvrši velikansko delo, pride na vrsto drugo vprašanje, pred katerim se straši turkoljubna svojat Avstrije; zvezdogledi prorokujejo hudo vreme in veliko nevihto, kedor jo prestane, bode srečen in mrtvouda se ne bode več bati.

Izobraževanje Slovanov v Trstu in okolici.

II.

Uže v prvem članku smo povdarjali, da se mora naše ljudstvo učiti slovensko brati in pisati in sicer v latinici in cirilici.

To ni samo zato, da pospešuje zvezo južnih Slovanov, temuč tudi za povzdigo naše literature. Potreba je tudi, da Slovan zajema izobraževanje iz pravega vira v narodnem duhu.

Ni dosti, da bi se samo naši otroci slovensko brati in pisati učili, silno potrebno je, da se tudi mladeniči, možje in žene in njih hčere učé. Za nedeljske in večerne šole bi se moralo naše ljudstvo privabiti in pridobiti in sicer v vseh slovanskih krogih in stanovih od 8 do 60 let, kajti mi ne moremo čakati novega roda, da bi se še le potem naučili in slovanstvo okrepilo.

Kako nujna in potrebna je ta stvar, o tem se lahko prepričamo, ako se le nekoliko okoli sebe ozremo in prevdarimo, kar se po svetu godi.

Vsak narod se bori za svoj obstanek, za to, da se ohrani, vtrdi in da zgubljeno zopet pridobi; prav iz tega vzroka teče na jugu in v Aziji kri v potokih.

Iz tega vzroka se skušajo avstrijski Slovani ponemčiti, poitiljančiti posebno v Trstu, in pomadžariti in rabijo v ta namen naši nasprotniki vse pripomočke. Vse kar po slovanskem diši, ničijo, imena spreminjajo, ne le družinska, celo polno krajnih imen je barbarično pokvarjenih, samo da bi se zbrisal slovenski značaj.

Zasramuje se lastnost Slovanov, da so kljubu vsemu pritisku stoletja obvarovali edini zaklad, katerega jim ni ptuja roka vzela.

Prav to je povzročila obdarovana izdaja, plačano renegatstvo, katero nam ropa jezik, kakor je bilo to sramotno delo nekaj časa v Dalmaciji in v Istri.

Drugi omikani narodi rabijo vse pripomočke, ktere bogastvo, mogočnost in vednost daje, da svoj narod jačijo, le mi roke križem držimo in gledamo mirno narodno lenobo.

Ne tožimo toliko vlade in drugih zaradi tega, naj več smo krivi sami, ker smo premalo ali celo nič delalni.

Državne osnovne postave zagotavljajo nam izobraževanje v materinem jeziku in noben narod se ne more ponašati s toliko zmoglostjo, kakor slovanski, in vendar napredujemo južni Slovani počasi, da si uže večina Slovanov dva, tri jezike govori, da Slovan lahko vednosti iz več virov zajemlje.

Pri vseh navedenih slučajih podpiramo jako slabo naše domorodce, kar je žalostna istina, posebno ako v poštev jemljemo bogataše in učenjake. Oni se izgovarjajo: Mi delamo po svojej moči, ako morda en goldinarček časi neradi podaré, učenjaki zopet, ako kako malo stvar spišejo ali predstavijo; to da, ti so redki, večina njih kritizira vsako malenkost ter drži roke križem, misleč zarad mene bode narod vse enako napredoval. Ker pa je več takih posameznih filistrov, nabere se masa in to je tista garda obeh navedenih vrst, ki narodni stvari z svojo malomarnostjo ovire stavi in s tem sramoti lastni narod naš proti drugim narodom.

Skoro edina slovanska duhovščina, ktera je pri južnih Slovanih del narodne intelligence, čuva umirajočo iskrico slovanske narodnosti, zatoraj se jej mora na roke iti in jo podpirati pri težavnem poslu in ne posnemati tako imenovanega ptujega na-

predka, ki duhovski stan z blatom okiduje, kateri je v slovanskem svetu vedno na čelu znanosti korakal, ter se vedno z narodom proti barbarjem boril in vojeval za obrambo narodnosti in vere.

Treba se je obrniti do te duhovščine, da se prej ko je mogoče s združenimi močmi ustanovi v Primorji *Slovansko izobraževalno društvo*, katero bi se moralo s to le nalogo pečati:

a) da se ustanove imenovane večerne in nedeljske šole,

b) da se imenujejo in izdržavajo popolni narodni učitelji,

c) da se gleda na to, da bi se v javnih zavodih več slovansko podučevalo,

d) da se poskrbi, da se za naše deželjane na slovanskih izobraževališčih, kakor v Pragu, Levovu, Zagrebu, Ljubljani in Dubrovniku postavijo zmožni domači profesorji,

e) da se napravljajo ljudske knjižnice ter goji društveno slovansko življenje,

f) da se delé subsidije učiteljem, duhovščini po deželi, kateri se v izobraževanju ljudstva odlikujejo in tudi zato, da se priskrbé zaslužnim osobam za izobraževanje potrebne knjige in časniki.

Poreče se: za tako početje treba denarja in veliko denarja! — Kako bi se lahko pridobil in nabral, o tem hočemo v prihodnjem članku spregovoriti.

Politični pregled.

O nagodbi z Ogrji ste se obojestranski vladi zedinile. Naše ministerstvo je tedaj predložilo državnemu zboru postavni načrt gledé banknih razmer. Splošne debate o tem so končane i obveljal je sklep večine, česar nobeden ni mogel dvomiti, da se preide na specijalno debato. Iz dotičnih govorov se vidi, kako slabo celo centralisti sodijo o banknih stvareh, vzlasti Kellerspergov govor je osupnol državni zbor i ministrom dela preglavico. Če tudi sta mu dva ministra odgovorila, vendar nijsta mogla ovreči razlogov, iz katerih je Kellersperg dokazal veliko nevarnost, ki preti nam iz bankne nagodbe. Da je nagodba Madžarom na korist, to se umeje samo ob sebi, ker sedaj so Madžari še gospodje, a dolgo ne bodo; dogodbe, ki se godé okoli nas, kmalu morajo otemniti njih zvezdo.

Rusom je bojna sreča jako mila, turški polumesec gre v zamak. V Aziji ima ruska vojska uže vso Armenijo v oblasti, le Erzerum še nij padel, a to se mora, če se uže mej tem nij, ko to pišemo, v nekterih dneh zgoditi, ker ga Rusi oblegajo i mesto nij posebno vtrjeno. Najmočnejšo trdnjavo Kars so Rusi 18. t. m. z naskokom vzeli; pričeli so napad 17. zvečer ob 9 uri in drugo jutro ob 8 so imeli uže vseh 12 trdnjav v rokah. Ujeli so 16,000 mož, 8,000 pa je mrtvih in ranjenih Turkov, Rusov le nekoliko nad 2,000. Kanonov so Rusi v tej trdnjavi vzeli 350 i mnogo družega orožja, streliva, živeža i. t. d. Svet se čudi,

da je tako močna trdnjava kar na prvi napad in v enej noči pala; vojna zgodovina ne pripoveduje o nobenem enako slavnem napadu.

Tudi v Bulgariji zahaja turški polumesec. Kodar koli se Turci sprimejo z Rusi, povsod se prvi tepeni; general Gurko jih tepe na južno-zahodnji strani Plevnega ter jim jemlje mesto za mestom, naskakovali so zopet Šipko, a bili z veliko izgubo zapojeni, mej tem ko so jini Rusi sotesko Rozalito, ki je blizu Šipke, vzeli i namerjavajo udariti na Filipopelj, kateri jim je ta soteska odprla, da pridejo za hrbet Turkom, ki se v Sofiji zbirajo. General Skobeljev je Turke zapodel s Zelenega brda i Rumunci so vzeli Rahovo; tako je Plevno, katerega zadnji dan se bliža, na široko okoli zaprto kakor s železno verigo.

Črnogorski knez je, česar poprej nobeden nij mislil, na naglem planil z 20 batalijoni v bojansko planjavo, vzel najprej trdnjavo Sutorman i mnogo družih kul, potem je osvojil Bar i Špico; stoji zdaj uže blizu Škadra, ko si je podvrgel bil skoraj vso bojansko ravan. Iz vsega tega se vidi, da imajo hiter tek dogodbe, ki zavalé kamen na turški grob v Evropi.

Poročilo

političnega društva „Edinost“ obravnav v XVI. občnem zboru v dvorani „Slavjanske čitalnice“ v Trstu dne 4. novembra 1877.

(Dalje in konec).

Gerdol Juri, podpira živahno predlog ter našteva nasledke, ktere iz tega nastajajo, koliko nepotrebnih kazni mora okoličan prestati, ker ne ume laškega poziva in naznanila, koliko škode se godi vsled terorističnega ravnanja samovoljnega turškega gospodarstva, kako se ljudstvo jezi in ako pojde to tako dalje, bati se je kakega pripetljaja, katerega odgovornost bode le magistrat nositi moral. Mi se upiramo na §. 19. državnih osnovnih postav (kteri nam zagotavlja naš jezik na papirju, *Ur.*) in na ukaz sl. visoke vlade in magistrat mora zvrševati ukaze sl. vlade, ako ona čuva pravico.

Pri glasovanji se je sprejel predlog soglasno.

Gospod podpredsednik Nadlišek odda predsedništvo g. Dolinarju ter govori blizu takole: Slavni zbor, dragi rodoljubi! Hočem vam danes nekaj novega naznaniti, kar boli srce vsacega poštenega tržaskega Slovenca.

Kakor je bilo uže mnogokrat slišati o demonstracijah po Laškem na račun našega mesta Trsta, enako se je ponavljalo minoli teden v glavnem mestu sosedne kraljevine, v Rimu. Po mestu so neki pustolovci nosili tržaško zastavo z grbom v črno zavito, pomenjajoče žalost, da ni Trst še združen z Italijo, govorili so nekteri pustovalci ter proglasili Trst z okolico za laško zemljo, ktera se mora prej ali slej združiti z Italijo. Naše politično društvo, katero je pooblaščno od vseh v okolici in Trstu biva-

jočih Slovanov, protestira ostro in energično proti rovarskim nakanam neke stranke, ktera se drzeva našo slovensko zemljo za italijansko proglašati. Slovenci smo živ steber Avstriji, nepremakljivi, zvesti državljani, posnemamo izgledno svoje dede in pradede ter ostanemo vedno zvesti Avstrijani udani svitlemu cesarju, našemu gospodu in očetu.

Protestiramo in bomo vedno protestirali proti vsakemu rovarskemu načrtu, ki bi proglašal slovensko zemljo za italijansko, pripravljeni smo v ta namen vse storiti, zatoraj povzdignimo glas, da Bog živi našega svitlega cesarja Franja Josipa I. (trikratni živio je zaoril po dvorani).

Ker ni noben več ničesa predlagal, bila je seja končana.

V Trstu dne 4. novembra 1877.

V četrtek 15. novembra je bila deputacija obstoječa iz gg. deželnega poslanca Nadliška, Dolinarja in Trobca pri deželnem namestniku, kteremu je izročila ta-le protest:

„Prevzvišenost! Politično društvo „Edinost“, obstoječe iz tržaških meščanov in okoličanov, stopa spoštljivo pred Vašo Prevzvišenost, da izreče svoje politično mnenje, ter si s tem obvaruje dobro ime in si reši razžaljeno čast. Uže davno so se drznoli neznani pa neutrudljivi tujci v inostranstvu vesti se kot tržaški pooblaščenici, ter v časnikih razglašati, da Tržačani žele in čakajo, da bi se ločili od Avstrije. Podpisanega društva udje so tudi Tržačanje, zato tudi nje zadevajo onih rogoviležev obrekovanja.

„Politično društvo „Edinost“ je vstrepetalo, kolikorokrat je slišalo, da so se taka obrekovanja razširjala po Evropi. Vendar je do sedaj molčalo. Mislilo je, da je stvar sama na sebi uže tako grozovita, da bo govorjenje o njej v kratkem za vselej potihnilo. Žalibog, da se to nij zgodilo. Tudi pri zadnji priložnosti se je v glavnem mestu sosedne kraljevine ponavljal zlobni prizor, da so okrog nosili tržaško zastavo z znamenjem žalovanja, kakor da bi tugovali, da je naše mesto z okolico vred še vedno slavne avstrijske monarhije del. In pri tem so taki, ki nič ne znajo in ne morejo znati naših mislij in naših razmer, govorili v imenu *Tržačanov* v smislu rogovilstva in so se celo ustili, da naše mesto je italijanska zemlja, ki jo je treba ugrabiti pravemu gospodu in vtelesiti drugej kraljevini!

„Prevzvišenost! Vsaka stvar ima svoje meje, tako tudi potrpežljivost in dobrovoljnost, ki hoče predrzne obrekovalce kaznovati le s tem, da o njih zaničevalno molči.

„Politično društvo „Edinost“ ima namen v Trstu braniti *slovenskega naroda pravice*, ki so mu zagotovljene v osnovalnih državnih postavah, zlasti v §. 19, po katerih mu boljše prihodnost obečajo. Društvo „Edinost“ pa se je tudi naveličalo molče poslušati sramotno obrekovanje od strani

neznanih obrekovalcev, zato se pred Vašo Prevzvišenostjo slovesno in z veseljem ponaša z avstrijskim državljanstvom in podložništvom, in sicer tem rajše v Trstu, kterege so presvitlih naših vladarjev modrost, ljubezen, skrb in žrtvovanje iz malega mesta povišale v veliko in bogato pristranišče.

„Podpisano društvo spozna pred Vašo Prevzvišenostjo svojo hvaležnost, pa neomahljivo udanost in zvestobo do Njegovega Veličanstva in do monarhije ter na vso moč protestuje zoper hudobne nakane onih, ki proglašujejo Trst z okolico za italijansko zemljo in jo hočejo vtelesiti tujej kraljevini.

„Vdano društvo pa tudi spoštljivo prosi Vašo Prevzvišenost, da bi blagovolili njegovo izjavo zvestobe in njegov protest na znanje predložiti Njegovemu Veličanstvu, Presvitlemu cesarju, preljubljenemu našemu gospodu in očetu.“

V Trstu 4. novembra 1877.

Št. Nadlišek, Ivan Dolinar,
podpredsednik. tajnik.

Gospod namestnik baron Pino je sprejel deputacijo vljudno in z veseljem se zahvaljeval za podani mu protest in za zvesto držanje okoličanov do dinastije. Obljubil je predložiti protest na višje mesto Njegovemu Veličanstvu. Dokler bo slovanski rod živel v Trstu, nikdar se ne spolnijo rovarske želje lahonov. Zemlja je slovanska in taka ostane. To naj si zapomnijo vsi oni, ki v Italijo škilijo.

Domače stvari.

* Kar je v Trstu prepovedano, to v Ljubljani nij prepovedano, kar pa v Trstu nij prepovedano, to je prepovedano v Ljubljani. Prigodilo se je, da je bila „Edinost“ zaradi necega članka konfiscirana; po nekej posebnej naključki je prišel konfiscirani članek tudi v „Narod“, a „Narod“ nij bil konfisciran. Prigodilo pa se je zopet, da je „Narod“ vzela iz nekonfiscirane „Edinosti“ članek ter bil zaradi njega konfisciran. Je li morda državna tiskovna postava drugačna v Ljubljani, i drugačna v Trstu? Vsekako je to čudno, a dan danes je vse mogoče. Tako n. pr. je bila „Edinost“ konfiscirana, ker je šibala vedenje neke klike češ, da je budila sovraštvo mej narodov, a „Triester Zeitung“ še nikoli nij bila konfiscirana, če tudi, vzlasti v „Buntes von der Woche“, brez vse meje po pasje popada slovanske narode. „Est modus in rebus“.

* Tržaški dac. Minoli mesec se je potegnolo za razne stvari: od mesa 5341 gl. 12 kr.; od mitnic 2545 gl.; od pijač 211 tisoč in 65 gl.; druge pristojbine so znesle 146 tisoč 378 gl.; pa naj kedo reče, da v Trstu magistrat malo denarja prejema.

* Počeno kolibo ali magistratovo palačo, kjer stražita Mihec in Jakec, bodo morali zopet popravljati, če tudi je še le leto minolo, kar je bila izdelana, tako čitamo v poročilu mestne delegacije v skrivni seji, da

je privolila popravo nove palače, ktero so prej ko stolp kralja Davida hvalili. Pogledite okoličani, kako so naši krvavi žuli slabo obrnjeni, odprite oči vender enkrat in sprevidite gospodarstvo magistratovo po turškem izgledu.

* Vabilo. Slavjanska čitalnica v Trstu napravi danes, dne 24. novembra ob 8 $\frac{1}{2}$ uri zvečer v svojih društvenih prostorih (ulica S. Francesco št. 4) Tombolo, mali domači ples in društveno zabavo.

K obilni udeležitvi veselice vljudno vabi vse č. gg. društvenike odbor.

* Rojanska čitalnica. Vabilo k besedi, ktero napravi Rojanska čitalnica dne 25. novembra 1877 v prid dramatičnim potrebam.

Spored: Nagovor predsednikov — *Brzo junaci* poje sv. Ivanski zbor — *Pesem srbskega slepca* deklamuje gospica I. Hakelnova — *Molitev*, poje sv. Ivanski zbor — *Proklete grablje*, deklamuje I. Lulekov — *V Boj*, poje sv. Ivanski zbor — *Vrli Slovenec*, deklamuje okoliška deklica M. Articeva. — *Igri: Domači prepri in Bog vas spremlja! kedaj pojedete domu?*

Vstopnina za ude 20 kr., za nende same 30 kr., z družino 40 kr. — Radodarnosti niso meje stavljene. — Začetek točno ob 6. uri zvečer.

* Masten učitelj na Proseku, od kodar je naš vrli spoštovani poslanec I. Nabergoj, toži tega gospoda zaradi žaljenja časti, ker je „Cittadinu“ poročal neko poslanstvo o izglednem ravnanji proti svojemu sinu, kterege je, kakor smo brali, s palico božal. Članek je napravil se veda senzacija, posebno pri magistratu, da prav ta Benjamin mora smolo imeti in ga v „Cittadinu“ grajati. Začel je, kakor ima uže navado, tožiti g. Nabergoja, morda ima še kak tretji roko vmes, da bi g. Nabergoja neškodljivega storili, pa, Jaka, ne boš, poznamo oba; Masten rad toži, ker si s tem pridobiva juridične vednosti, pozna uže nekoliko paragrafov več, nego jih kazenski zakonik ima, i lahko se mu posreči, da kje tam v deveti deželi službo dobi; v Bulgariji je bilo letos veliko pomanjkanje jurjev ali juristov, kajti obešali so Turki brez njih.

Stvar je interesantna, on je jako izvrsten učitelj, najbolj pri teroku, pa še tam dolžan ostaja, morda mu primanjkuje zaradi juridičnih študij?

Srečna proseška vas, ki imaš zvonec v šoli, nekaj časa je vedno zvonilo, pa umolknilo je; prišla mi je na misel čudna pravljica o nekih dolgoušnih živalicah, ki so se pasle po Krasu se zvoncem, ali nečem je povedati, sicer bi se g. Masten mislil, da na njega cikam.

Iz Dunaja se je brzojavilo, ko je uže to pisano bilo, da državni zbor nij pripustil proti vrlemu poslancu g. Nabergoju kazensko postopati, to odobrava vsak pošten človek, ako se pomisli, da bi bil moral Nabergoj Mastna tožiti in ne narobe, ker mu je sina v šoli šibal.

* Rešitelj Turčije. Nek madžarski honvedski oficir se je minolo soboto odpe-

ljal z družino iz Trsta v Carigrad, namen njegov je, družino pustiti v Carigradu, on pa pojde k turški armadi na bojno polje; bil je v polni honvedski opravi se sabljo. Prav njega je še manjkalo tam: zdaj pa hoté ali nehoté mora Turčija izgnati Rusa iz svojih dežel ter ga potisniti tja v sibirski led.

° **Želja**, pod tem naslovom je prinesel „Il Cittadino“ notico da nekateri stanovalci laške narodnosti žele, o priliki premeščenja rojanskega kaplana, da bi se jim dal tak, kateri bi bil zmožen laščine, ker je mnogo Italijanov v Rojani, tako naglašala list. Mi omenjamo, da imamo dosti pravičnih tirjatev pri magistratu, pa nič ne moremo od nazovi liberalnega magistrata doseči, vendar ne odnebamo toliko časa, da dosežemo svoj namen, nas je vedno več. Kar se pa tiče laških prebivalcev v Rojanu, to je stvar tako ničeva, da se le 3 odstotke Lahov tam nahaja in se ne more na dve ali tri družine ozira jemati, vse drugači bi bilo, ako bi se bil Bonin Jurij za to oglasil, on je velik lahon, njega bi magistrat uslišal in bi napravil, da bi celo rojanski zvonovi laško brenčali.

° **Vode je začelo pomanjkovati** v Trstu in okolici, zopet se je pokazala modrost naših mestnih očetov, da se ne menijo prej za vodo, nego še le, kadar se posušé vodnjaki. Kedaj bi vže lahko bila voda v Trst napeljana, pa krvavi žulji se obračajo le za to, da se prav drago kaka zemlja kupi po sili, ko bi se bolji kup dobila i večkrat ni četrti del vredna. Krive palače in druge nepotrebne reči pojedajo tisočake, ubogi okoličen se pa mora po noči pobiti po temnih ulicah brez luči; saj smo Slovenci, ko taki naj se vsi pobijemo, naši lahoni bi to se ve da radi, toda treba je na nekaj drugega prej misliti. Tu ni zemlja, da bi rodila laški osat in trnje, uže se bode skrbelo, da se plevel počasi zatara, kder se pa ne more izrovati, poskusi se drugače.

° **Gospo Ano Pisek**, rojeno Kenda, izročili smo hladni zemlji 10. t. m. ko je vže list št. 21. izšel. Pokojna je bila vrla Slovenka in dobra diletantinja dramatičnih predstav; ker je bila neutrudljiva v dramatičnem odseku rojanske čitalnice, položil ji je g. predsednik Dolinar v imenu dram. odsedka in čitalnice lavorjev venec z trobojnimi trakovi na rakvo. Pogreb je bil sijajen, mrtvaški voz z obilo vencev odičen; naj v miru počiva!

° **Nagla smrt**. Mladenič, edini sin lekarja Zanetti, je šel v konjak, da zasede konjiča jahača, pa ko je v glav stopil, pade, roko na prsi držeč in dušo zdihnol, naj brže ga je konj udaril.

° **Vihar na morji** je bil minoli teden tako grozovit, da je Llojdov parnik z Benedk, kateri v 6. urah v Trst pripluje, rabil 13 ur. Neko ladijo na jadra je vihar vrgel na južno laške obale blizo Grada, da

so morali iz Trsta parniki nemudomo odpluti, da jo rešijo ter so jo v Trst pripeljali.

° **Kaj mora v Trstu urednik vse prebiti**. Večkrat se bere v lokalnih časnikih, da so tega ali onega urednika kakega lista pretepli; to se je v Trstu tako vko-renilo, kakor bi bil Trst tam v Abrucah na Laškem mej razbojniki, komaj je potihnilo o enem škadalu, uže so prinesli časniki, da so minoli teden trije gospodje izvalili urednika nekega laškega časopisa v neko krčmo, da se pogovore zaradi nekega članka. Urednik, nič hudega sluteč, ide ž njim, pa ko na ulico stopi, uže ga zavratno napadejo vsi trije in hudo ranijo. Sodite, bralci, kako prijetno mora v Trstu uredniku časopisa biti, treba bode oborožemu hoditi.

° **Vojakov velik transport** je odrinil minoli teden v Dalmacijo s posebnim Llojdovim parnikom; prišli so vojaki iz Tirol; kaj pomenja to?

° **V morje** je skočila neka natarica zaradi ljubosumnosti, pa mornarji, katerih je tod po dnevi vse polno, izlekli so jo iz morja, ter jo spremili domu.

° **Poskušen umor**. Na trgu stare šrange je nek težak lastno svojo ženo z nožem ubodel v vrat in v prsa da so jo precej v bolnico nesli in bo težko okrevala.

° **Poskušen samoumor**. Minoli teden je našla straža v borštku neko mlado deklino iz Maribora, Marijo T. na tleh zvi-jajočo, ki si je zavdala. Straže so jo mahoma v bolnico odpeljale.

° **Ubil se je nek grški mornar**, ki je iz jamborja svoje ladije na krov pal.

° **Pijane ženske** se večkrat vidijo v Trstu, da je to grdo, pritrđi vsak; minoli teden pa so bile tri ženske v neki stranski pivarni tako pijane, da so splošno pozornost nase obračale, zgrajale so in se še celo pretepavala, ena je drugi ukrala 1 gld. tako je bilo šlišati. Ko policija pride, hotela je ena izmej njih otroka, ki ga je v naročji imela, v zid zagnati od jeze, ker je morala v zapor ter insultirala straže.

° **Kedor išče, najde**. Pred 14 dnevi je neki tržaški *falot* dal necemu okoličanu tutko za cekin, ta ni naznanil tega policiji, mislil si je: tebe uže dobom in res ga je čakal dan na dan, dokler ga je zapazil ter dal zapret. Varujte se menjavati denar, kterege nepoznate, takih tičev vse mrgoli po Trstu in vsak teden peharijo došle kmete za denar.

° **Z nožem je ranil Furlan** nekega okoličana, ko sta bila v neki hiši, kder sta skrivaj vino pila, v vrat, da so ga morali v bolnico nesti.

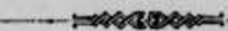
° **Mrzle kopelje**. Nek mornar je nekoliko preveč v čašo pogledal, da je, ko je na svojo ladijo šel, v morje pal in so ga s trudom rešili. Nek težak pa je svojega tovariša vrgel v morje, ko sta se močno zbesedila, tudi njega so s trudom iz vode izlekli Llojdovi mornarji.

° **V gledišče brez plačila** je zlezal nek potepuh, ubil okno in prav ko je v gledišče pokukal, zgrabil ga je oborožen angel varuh.

° **Naskok na Šipko**. Nek Furlan je bil v nekej krčmi v starem mestu tako pijan, ko je limone prodajal, da so ga morali ven poriniti, ker ni dal miru. Pa hotel je nazaj, ker pa ni skoz vrata mogel, šel je čez zid na dvorišče po glavi navzdol, da se je ves pobil in polomil.

° **Kako se umetne pri nas krade, to je čudno**. Neki potepuh je poslal po postreščiku h nekemu znanemu gospodu, ko ga ravno ni doma bilo, po zimsko suknjo, gospa jo da, ker vidi postreščeka, pa ko gospod domu pride, ni znal nič o tem, pazite na tatove.

° **Nož**. Policija je zopet enkrat po nižjih krčmah, kamor zahajajo težaki, preiskavala, kedo ima nož pri sebi, en sam večer jih je zaprla okoli 50, ki so imeli prepovedano dolgost nož pri sebi, to je dobro, samo večkrat bi se moralo to ponoviti, ker se vedno koljejo po krčmah.

Razne stvari.

° **Adelina Pati**, dobra račnarica, je na popotovanji na Francoskem vsled prevelikega dežja morala prenočiti v hiši premožnega Francoza na kmetih; on si je v čast štél, da ima pod streho kraljico pevko. Zvečer po večerji jo prosi gospodar, naj bi kaj pela, ona res poje več pesmi, pa ko drugo jutro odide, pošlje račun za petje 3000 frankov. Gospodar zvit, si misli, čakaj, tudi jaz znam računati, napiše jej račun: Za čaj 500 fr., stanovanje 500 fr., postelja 300 fr., sveče 200 fr., kočijo 2000 fr., za krmo konjem 500 fr., skupaj 4500 fr., imate mi še dati 1500 fr., dobro sta znala računati oba.

° **Dober začetek**. V Pulji je neka žena pri prvem porodu podarila 5 otrok možu, in sicer 4 hčere, enega sina, vsi so zdravi.

Slovenci pozor!

Mi imamo mej našim narodom mnogo umetnikov, kateri so dosedaj malo znani bili, zato ker se je naše ljudstvo posluževalo le ptujih umetnikov ter jim davalo obilo zaslužkov. Anton Trobec, kamnosek umetnih del pri sv. Ivanu, pošta sv. Ivan v Trstu, izdeluje vsake vrste del iz kamenja; komur treba nagrobne ga spominka, cerkve ktere potrebujejo altarje iz kamenja, naj se obrnejo do našega narodnjaka, zadovoljni bodo z nisko ceno in ličnim delom. Najbolje spričevalo je stranski altar Matere božje pri sv. Ivanu v okolici, kateri je bil z veliko pohvalo občudovan, glede tudi niske cene. Slovenci! *svoji k svojim*, s tem izrekom priporočamo po naši narodni dolžnosti vrlega rodoljuba in umetnika vsemu občinstvu.